

ZAŘÍZENÍ NA ÚPRAVU VODY V DOMÁCNOSTECH – BUĎME OBEZŘETNÍ

Stanovisko za Sdružení českých spotřebitelů

Ing. Libor Dupal, ředitel Sdružení českých spotřebitelů

2015-10-13

Mnohý spotřebitel si do své domácnosti vybírá zařízení na úpravu vody. Při svém výběru je ovlivňován různými tvrzeními a informacemi, kterým věří, anebo je i cíleně vyhledává. Jak jsou důvěryhodné? Moc ne.

Jednou z oblastí, kde lze dobře ilustrovat pokrok v posílení práv spotřebitelů, jehož vnitřní trh EU dosáhl v posledních 10 - 15 letech, je nepochybně oblast potravin. Jak ve vztahu k bezpečnosti potravin obecně i v různých sektorech potravinových výrobků, ale také ohledně požadavků na značení (informace o původu, složení či nutriční hodnoty). Specifickým a přísně regulovaným aspektem označení potravin jsou užití výživových a zdravotních tvrzení, které výrobci potravin na svých výrobcích nebo v reklamě používají¹.

Tato pravidla se vztahují na potraviny všeobecně, tedy i na balené vody. Výrobce balené vody nesmí, bez doložení adekvátních vědeckých důkazů, deklarovat žádné speciální vlastnosti takové vody či její zdravotní účinky.

A zde se dostáváme k jistému paradoxu, na který Sdružení českých spotřebitelů již upozornilo orgány Evropské komise. Na řešení tohoto problému se budeme nadále zaměřovat a spolupracovat. O co jde?

Zatímco pro balenou vodu platí výše uvedená přísná pravidla, pro přístroje a zařízení, které jsou určeny pro úpravu vody v domácnosti a které se na trhu v ČR i kdekoliv v EU volně prodávají, žádná pravidla tohoto druhu neplatí. To má za následek existující způsoby v informování spotřebitele ze strany výrobců či prodejců těchto přístrojů. Problém neadekvátního informování o vlastnostech výrobku se do určité míry týká všech kategorií zařízení na úpravu vody.

Avšak nejvíce viditelný a problematický je způsob informování u zařízení na bázi tzv. fyzikálních metod úpravy vody, které mají dle reklamy a informací připojených k výrobku měnit vlastnosti vody jako je „struktura voda“, „energie vody“, „informace vody“, „harmonizace vody“, „vitalizace vody“, „aktivizace vody“ apod. Zde jsou příklady tvrzení ke kvalitě i účinkům takto upravovaných vod, např.:

- zlepšení chuti vod, lepší tišení žízně,
- lepší hydratace buněk a tkání,
- zmírnění kožních a metabolických problémů u citlivých osob,
- vitalizace, zdraví, osvěžení,
- zlepšení růstu a stavu pěstovaných rostlin a chovaných zvířat.

Tato tvrzení se především zakládají na údajných účincích pozorovaných uživateli, kteří v použití těchto zařízení vidí přínos. Není však známo, kolik uživatelů žádný účinek nepozorovalo. Není zřejmé – v případě, že k „aktivizaci vody“ skutečně dochází – zda taková pitná voda je pro spotřebitele bezpečná i při dlouhodobém užívání, nebo zda se případně hodí jen pro krátkodobé užití. Na tuto otázku o bezpečnosti nedávají výrobci těchto zařízení žádnou odpověď, i když se

¹ Nařízení EP a Rady č. 1924/2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin

jedná o specifické metody úpravy, v běžném vodárenství dosud nepoužívané a tudíž praxí neproověřené.

Vyloženě škodlivé účinky, pokud víme, dosud hlášeny nebyly, ale pokud by se jednalo o chronický a nespecifický negativní účinek, spotřebitel si nemusí dát tuto příčinu do souvislosti. Státní zdravotní ústav eviduje případy onemocnění osob, které pili vodu upravenou pomocí reverzní osmózy (která zbavuje vody prakticky všech minerálních látek) a během několika týdnů až měsíců se u nich vyskytly zdravotní problémy související s akutním nedostatkem hořčíku, vápníku i dalších esenciálních prvků (křeče, poruchy srdečního rytmu ad.), které nikdy předtím neměly. (Pozn: Reverzní osmóza se používá pro výrobu laboratorní čisté vody.)

V souhrnu, podobná tvrzení považujeme za nedostatečně prokázaná a za manipulaci spotřebitele možnou nekalou obchodní praktikou, resp. klamavou obchodní praktikou ve smyslu zákona na ochranu spotřebitele².

Jak uvádíme výše, ve spolupráci s různými autoritami se věcí zabýváme a zabývat nadále budeme. Spotřebitele ovšem nabádáme k obezřetnosti při výběru výrobků tohoto charakteru, pokud jsou propagovány podobnými nepodloženými tvrzeními, jejichž příklady uvádíme výše.

Ing. Libor Dupal, dupal@regio.cz

Kontaktní údaje:

Ing. Libor Dupal

Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10 – Strašnice

tel.: +420 261263574, cell: +420 602561856

e-mail: spotřebitel@regio.cz; dupal@regio.cz

Sdružení českých spotřebitelů, z.ú. (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit“. SČS působí v řadě oblastí - pokrývají odbornosti ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků včetně potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb včetně služeb finančního trhu aj.

Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10 – Strašnice; +420 261263574, spotřebitel@regio.cz; www.konzument.cz

Kabinet pro standardizaci, o.p.s. (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem), včetně uplatňování technických předpisů a norem.

Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10 – Strašnice; +420 261263574, normy@regio.cz; www.top-normy.cz

² Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele